

У загальній практиці МСА формують методичну основу для проведення практичної аудиторської діяльності. Вони включають Концептуальну основу, 43 стандарти та 15 положень з аудиторської практики. Структурно МСА поділяються на 3 томи, які включають:

- Міжнародні стандарти аудиту (МСА 100-999);
- Міжнародні стандарти з завдань огляду (МСЗО 2000-3999);
- Міжнародні стандарти завдань з надання впевненості (МСЗНВ);
- Міжнародні стандарти супутніх послуг (МССП 4000—4999);
- Примітки.

Крім того, під стандартами можна розуміти основні принципи аудиторської діяльності, яких має дотримуватися аудитор для того, щоб підтримувати послуги, які він надає, на відповідному рівні. Стандарти, зокрема, регламентують порядок здійснення аудиту, особливості фінансової звітності, на які аудитору варто звернути увагу, процедури аудиту та принципи формування аудиторського висновку.

Таким чином, сучасний етап розвитку аудиту в Україні характеризується переходом на Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Цей процес призвів до можливості сучасних підприємців працювати, орієнтуючись на закордонних інвесторів. Крім того, запровадження МСА спричинило підвищення кваліфікації аудиторів у зв'язку з вивченням МСА, а також необхідністю отримувати міжнародні сертифікати для провадження аудиторської діяльності.

Список використаних джерел: 1. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 № 2258-V. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 9. Ст. 50. 2. International Standards: 2019 Global Status Report. URL: <https://www.ifac.org/knowledge-gateway/audit/discussion/international-standards-2019-global-status-report>. 3. Sarbanes-Oxley Act. URL: <https://sarbanes-oxley-101.com>. 4. Про порядок застосування в Україні Стандартів аудиту та етики Міжнародної федерації бухгалтерів. *Рішення Аудиторської палати України*. 2003. № 122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0122230-03>. 5. Про застосування стандартів аудиту. *Рішення Аудиторської палати України*. 2014. № 304/1. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr4_1230-14.

УДК 657.6

Т. В. Клименко, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

РИЗИКИ В СИСТЕМІ ВНУТРІШНЬОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ПІДПРИЄМСТВА

Ключові слова: внутрішній фінансовий контроль, ризики, служба контролю, контрольні процедури.

Сучасні умови економічних перетворень в Україні потребують нових підходів до формування системи внутрішнього фінансового контролю та розуміння його не тільки як однієї з функцій управління підприємством, але і як безпосередньо елемента самої системи управління. У цьому контексті внутрішній фінансовий контроль має розглядатися як система спостереження, перевірки та оцінювання досягнення цілей, пов'язаних із підвищенням ефективності діяльності суб'єкта господарювання, забезпеченням достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності, дотриманням чинного законодавства при здійсненні господарських операцій, яка дозволяє своєчасно виявляти негативний вплив факторів внутрішнього й зовнішнього середовища.

Тобто ефективне функціонування системи внутрішнього фінансового контролю дасть змогу досягти цілей, які ставить перед такою системою керівництво і що спрямовані на забезпечення:

- надійною інформацією управлінського персоналу;
- збереження активів;
- захисту інформації;
- ефективності господарської діяльності;
- відповідності методики та організації обліку прийнятій обліковій політиці;
- дотримання правил складання і подання фінансової звітності [1].

Особливу увагу необхідно приділити дослідженню ризиків у системі внутрішнього фінансового контролю. Одне з головних завдань управління підприємством полягає в передбаченні ризику, оцінці його впливу та зниженні можливих втрат такого впливу. Здатність служб контролю своєчасно виявляти фактори негативного впливу та їх нейтралізувати пов'язана з рівнем професіоналізму їхніх працівників і безпосередньо впливає на ефективність функціонування системи внутрішнього контролю.

Відповідно, суб'єктами ризику системи внутрішнього фінансового контролю є служби контролю та їхні працівники, які проводять контрольні процедури, а об'єктами ризику – процес виявлення відхилень у різних сферах діяльності підприємства.

Дослідження факторів, які визначають ризики системи внутрішнього фінансового контролю, дозволило виділити види ризиків за класифікаційними ознаками, представленими на рис. 1.

Вважаємо, що ризик недостовірності даних бухгалтерського обліку є найбільш впливовим на результативність контрольної роботи й обумовлений наявністю багатьох факторів, серед яких: рівень кваліфікації працівників бухгалтерської служби; часті зміни у штатному складі бухгалтерії; наявність паралельного обліку господарських операцій; постійні зміни в нормативно-правовому забезпеченні ведення бухгалтерського обліку та системі оподаткування; рівень автоматизації бухгалтерського обліку на підприємстві тощо.

За результатами дослідження виявлено, що недоліками формування системи внутрішнього фінансового контролю на вітчизняних підприємствах є:

- внутрішній фінансовий контроль не має комплексного характеру та, зазвичай, передбачає перевірку окремих напрямів діяльності підприємства (зокрема, перевірка правильності нарахування податків і зборів, формування собівартості продукції, операцій щодо руху грошових коштів тощо);

- низький рівень автоматизації облікового процесу, яка не охоплює всіх сфер діяльності підприємства;

- відсутність єдиного методичного підходу до підготовки фахівців у сфері внутрішнього фінансового контролю як у сфері вищої освіти, так і в об'єднаннях професійних бухгалтерів і аудиторів.

Рис. 1. Класифікація ризиків контрольної діяльності

Джерело: систематизовано автором.

Отже, констатуємо, що від якості фінансового контролю безпосередньо залежить ефективність управління підприємством і рівень захисту від негативного впливу чинників, тому

основними напрямками проведення контрольних процедур, які дозволять попередити або мінімізувати негативний вплив ризиків, є:

- заходи превентивного контролю, реалізація яких спрямована на обмеження можливості виникнення небажаних наслідків, при цьому важливість цього виду контролю прямо залежить від розміру негативного впливу факторів;
- контрольні заходи, які мають корегувальний характер, застосовуються в разі необхідності усунення небажаних наслідків, які виникли раніше;
- директивні контрольні заходи реалізують у випадку, коли запланований результат був досягнутий, або ж у разі, якщо небажані події не відбулися;
- контрольні заходи, необхідні для виявлення причин виникнення небажаних подій та відповідних втрат для підприємства;
- контроль результатів діяльності полягає у визначенні ключових орієнтирів за пріоритетними цілями функціонування підприємства.

Список використаних джерел: 1. Дайновський Ю. А. Внутрішній контроль в управлінні діяльністю підприємств: сутність, значення. *Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна.* 2016. Вип. 50. С. 105-109. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlca_ekon_2016_50_21.

УДК 657

Т. Т. Гринів, канд. екон. наук, доц. кафедри обліку та оподаткування

Т. В. Голотюк, студентка

Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна

НАПРЯМИ ТА ІНСТРУМЕНТАРІЙ АУДИТУ ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Ключові слова: аудит, зобов'язання, перевірка процедури.

Аудит довгострокових зобов'язань надає замовникам аудиторських послуг можливість здійснити оцінку ефективності функціонування системи управління в частині їх формування та використання ресурсів, що характеризує ефективність діяльності суб'єкта господарювання. Від повноти та достовірності інформації про стан ефективності управління ресурсами підприємства, а також залученими ресурсами та зобов'язаннями залежить оцінка ефективності діяльності підприємства.

Для того щоб провести аудиторську перевірку довгострокових зобов'язань, аудитору потрібно обрати доцільні методи та визначити процедури. Для цього аудитор має дослідити умови формування зобов'язань, зокрема: кредитні угоди, в яких зазначається сплата відсотків за користування кредитом; господарські операції (суми можуть бути досить великими за розміром та можуть призвести до суттєвого викривлення фінансової звітності); врахування ризиків щодо можливих неопублікованих операцій тощо.

Коли операції здійснюються на великими сумами, аудитору необхідно провести суцільну перевірку зобов'язань, з метою уникнення шахрайства з боку облікового та управлінського персоналу й викривлень фінансової звітності для надання користувачам правдивої інформації щодо стану зобов'язань у суб'єкта господарювання [1].

Процес аудиторської перевірки довгострокових зобов'язань включає такі аналітичні процедури (рис. 1).